

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **P. P.**, proti žalovaným: **1) Ministerstvo dopravy**, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, **2) Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 7. 2015, čj. 3 A 28/2015 – 27,

t a k t o :

- I.** Žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti **se zamítají**.
- II.** Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 7. 2015, čj. 3 A 28/2015 – 27, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce podal k Městskému soudu v Praze dne 2. 3. 2015 žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaných a požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Shora uvedeným usnesením městský soud tyto žádosti zamítl.

[2] Žalobce zaslal soudu prohlášení, z něhož vyplývá, že žije sám, jeho příjmy činí důchodové dávky z České republiky ve výši 1309 Kč a rakouský důchod ve výši 340 EUR. Jako výdaje uvedl nájemné ve výši 4000 Kč měsíčně, výdaje na léky ve výši 3000 Kč, výdaje po operaci kyčle ve výši 1000 Kč a zbytek výdaje na jídlo. Městský soud ověřil výši žalobcova českého důchodu u České správy sociálního zabezpečení a shledal, že stěžovatelem uváděné příjmy nejsou výjimečné, neboť průměrný důchod v České republice v 1. čtvrtletí 2015 činil 11 292 Kč. Údaje o svých nákladech žalobce neprokázal, ačkoli k tomu byl vyzván. Soud proto neshledal, že by zaplacení soudního poplatku mohlo pro žalobce představovat nepřiměřenou zátěž.

II.

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti shora uvedenému usnesení městského soudu kasační stížnost a požádal o určení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Uvedl, že městský soud porušil jeho lidská práva a že žádal o osvobození od soudního poplatku, neboť nic nevlastní. Stěžovatel dále rozvedl tvrzení ohledně svých měsíčních výdajů a ohradil se (za použití hrubých expresivních výrazů) proti argumentaci městského soudu, že zaplacení soudního poplatku pro stěžovatele nepředstavuje nepřiměřenou zátěž.

III.

[4] Žalovaný 1) se ke kasační stížnosti nevyjádřil. Žalovaný 2) uvedl, že s kasační stížností nesouhlasí, neboť ji považuje za zcela nedůvodnou; stěžovatel opakovaně činí vůči správním orgánům a soudům neurčitá podání urážlivého a vulgárního obsahu, z nichž není zřejmé, jaký druh řízení zamýšlí zahájit a čeho se skutečně domáhá.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel totiž nebyl v řízení zastoupen advokátem, ani nezaplatil soudní poplatek za kasační stížnost. Podmínky řízení o kasační stížnosti však splněny byly, neboť kasační stížnost směřovala proti rozhodnutí soudu o návrhu, jehož podání není spojeno s poplatkovou povinností. Nejvyšší správní soud proto netrval ani na podmínce zaplacení soudního poplatku, ani na povinném zastoupení advokátem (v podrobnostech srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 – 19; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na <http://www.nssoud.cz>). Kasační stížnost proto byla přípustná; kasační soud zároveň zamítl stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti jako bezpředmětné.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele s tím, že mu městský soud nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl jeho žádost na ustanovení zástupce s poukazem na údaje, které stěžovatel uvedl v prohlášení o svých osobních a majetkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a které nedoložil.

[9] Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že skutkově obdobnou věcí se zabýval sedmý senát Nejvyššího správního soudu v řízení vedeném pod sp. zn. 7 As 188/2015, jehož předmětem bylo usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 7. 2015, čj. 3 A 29/2015 – 25. Tímto usnesením městský soud nepřiznal témuž stěžovateli osvobození od soudních poplatků, a to na základě prakticky totožných skutkových tvrzení, které stěžovatel soudu sdělil o svých osobních a majetkových poměrech. Text odůvodnění uvedeného usnesení je v zásadě shodný s odůvodněním v nyní projednávané věci.

[10] Nejvyšší správní soud zrušil usnesení Městského soudu v Praze čj. 3 A 29/2015 – 25 rozsudkem ze dne 10. 9. 2015, čj. 7 As 188/2015 – 28, neboť je shledal nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost a pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost spočívala dle právního názoru sedmého senátu především v tom, že městský soud vzal za prokázané stěžovatelem tvrzené příjmy, ačkoli stěžovatel nedoložil potvrzení o výši svého rakouského důchodu, avšak stěžovatelem uváděné výdaje označil za neprokázané. Za těchto okolností

měl podle sedmého senátu městský soud vzít za prokázané pouze stěžovatelovy příjmy z českého důchodu, a tyto příjmy porovnat s nezbytnými výdaji stěžovatele na obživu (tj. s částkou životního minima).

[11] Ústavní soud ustáleně judikuje, že „*ke znakům právního státu a mezi jeho základní principy neoddělitelně patří zásada právní jistoty. Její nezbytnou součástí je jak předvídatelnost práva, tak i legitimní předvídatelnost postupu orgánů veřejné moci v souladu s právem a zákonem stanovenými požadavky. Tato předvídatelnost je vyjádřením postulátu, podle kterého se lze v demokratickém právním státě spolehnout na to, že ve své důvěře v platné právo nebude nikdo zklamán. Pouze takto předvídatelné chování naplňuje v praxi fungování materiálně chápaného demokratického právního státu a vylučuje prostor pro případnou svévoli*“ (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 690/01 ze dne 27. 3. 2003 (N 45/29 SbNU 417). Ústavní soud rovněž vyslovil, že „*soudem jednou učiněný výklad, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém soubornu konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu principů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti)*“ (srov. nález sp. zn. I. ÚS 566/05 ze dne 20. 9. 2006, N 170/42 SbNU 455).

[12] Z citovaných judikátů plyne požadavek Ústavního soudu, že při rozhodování skutkově totožných věcí, u nichž nenastala odlišnost odůvodňující jiné právní posouzení, mají soudy rozhodovat v souladu s existující judikaturou. Nejvyšší správní soud neshledal v nyní posuzované věci žádnou významnou skutkovou odlišnost, která by mohla vést k jinému právnímu posouzení věci. Kasační soud tudíž přihlédl k nedávnému rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 7 As 188/2015 – 28, vydanému ve skutkově obdobné věci téhož stěžovatele. Tento rozsudek je dostupný na <http://www.nssoud.cz> a Nejvyšší správní soud na něj v podrobnostech odkazuje.

[13] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že výrok I. napadeného usnesení je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů i pro nesrozumitelnost, a proto jej zrušil. Městský soud totiž označil stěžovatelem uváděné výdaje obecně a bez dalšího za neprokázané, ačkoli uváděné příjmy vzal bez bližšího vysvětlení za prokázané. Takový postup je logicky rozporný. Městský soud dále neporovnal stěžovatelovy příjmy s jeho životním minimem, které činí 3410 Kč (srov. § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů), čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů; částku životního minima stěžovatel nemusel soudu prokazovat, neboť vyplývala přímo ze zákona.

[14] Výrokem II. napadeného usnesení městský soud neustanovil stěžovateli zástupce z řad advokátů. I tento výrok je třeba považovat za nepřezkoumatelný, neboť se jedná o výrok obsahově navazující na výrok o nepřiznání osvobození od soudního poplatku. Nejvyšší správní soud jej proto rovněž zrušil.

[15] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud zrušil usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem vyjádřeným v tomto rozsudku (srov. § 110 odst. 4 s. ř. s.).

[16] Nejvyšší správní soud na závěr považuje za nutné zdůraznit, že mu je z úřední činnosti známo, že stěžovatel činí vůči soudu i vůči správním orgánům množství neurčitých podání (mnohdy hrubého obsahu; nynější kasační stížnost nebyla v tomto ohledu výjimkou) a že byl již mnohokrát poučen o svých procesních právech a povinnostech, mimo jiné i o tom, že je povinen doložit údaje tvrzené v prohlášení o svých osobních a majetkových poměrech pro účely osvobození od soudního poplatku. Stěžovatele tudíž nelze *a priori* považovat za osobu

nepoučenou a neznalou svých procesních povinností; lze od něj tudíž zcela oprávněně žádat procesní odpovědnost za úkony, které v řízení činí. Je to totiž stěžovatel, který od soudu žádá dobrodiní v podobě osvobození od soudních poplatků. To je určeno pouze pro výjimečné případy, svědčí-li pro takový postup zvlášť závažné důvody (srov. § 36 odst. 3 s. ř. s.).

[17] Městskému soudu v dalším řízení proto nic nebrání, aby komplexně posoudil stěžovatelovu životní situaci a jeho osobní a majetkové poměry s přihlédnutím k údajům, které stěžovatel uvedl v prohlášení, vyhodnotil, která stěžovatelova skutková tvrzení lze vzít za prokázaná, a své závěry přezkoumatelně odůvodnil v novém rozhodnutí o stěžovatelových žádostech. Městský soud rozhodne v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (srov. § 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. listopadu 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu